

Posouzení bakalářské práce Mateje Borovského „Sociálne vzťahy umelecky nadaných detí a ich rovesníkov“

Vybrané téma bakalářské práce je bezesporu velmi zajímavé a aktuální. O umělecky nadaných osobách máme zatím málo výzkumným zpráv, převažují práce o dětech s vysokou inteligencí. Autor se rozhodl porovnat podobu sociálních vztahů umělecky nadaných a jejich vrstevníků bez uměleckého zájmu v empirickém zkoumání, v diskusi také se sociálními vztahy rozumově nadaných osob tak, jak jsou podány v odborné literatuře.

Práce má odpovídající rozsah (47 s) a přílohy (133 s).

Zpracovaná odborná literatura není příliš bohatá. Podstatné je především, že v ní chybí zcela literatura věnovaná umělecky nadaným dětem nebo uměleckému nadání. Taková literatura existuje a není problém ji na internetu najít. Vzhledem k rozdílům mezi uměleckým a všeobecným nadáním a také k záměru porovnat je, považuji za problematické vycházet z nedostatečného množství zdrojů. Tomu odpovídá i podoba teoretické části textu (celkem sedm stran), kde není nijak představena oblast věnovaná uměleckému nadání, nebo sociálním vztahům umělecky nadaných osob.

Výzkumné otázky jsou zajímavé, ptají se po vztazích k vrstevníkům a rodičům, ale také autoritám. Metodologie práce (kvalitativního výzkumu) je v práci popsána. Autor vysvětlil proč, a jaký typ rozhovoru použil, jak byla data zpracována, jaký typ kvalitativní analýzy byl použit.

Hlavní metodou byly polostrukturované rozhovory s třemi umělecky nadanými osobami a třemi bez uměleckých zájmů. Šest respondentů bylo ve věku 14 – 16 let na základní nebo střední škole v Čechách a na Slovensku. Výběr byl expertní. Nadané respondenty vybrali učitelé výtvarné výchovy na základní škole (resp. studentka střední školy byla vybrána podle výsledků talentové zkoušky). Výběr kontrolní skupiny odpovídal věku a školnímu umístění.

Záznamy přepsaných rozhovorů najdeme v přílohách stejně jako jejich kódování. Je vidět, že si autor dal práci s vedením rozhovorů i následnou analýzou dat. Rozhovory jsou rozsáhlé a tabulky kódovaných a interpretovaných kategorií to dokládají. Autor ukazuje na příkladech, jak s analýzou postupoval i v textu bakalářské práce. Uvádí podrobné postupné výsledky a kategorie popisu, pojmové mapy. Kategorie potom slouží k popisu a strukturaci jednotlivých částí – kapitol s tématy vztahů k vrstevníkům, rodičům a autoritám. V další části jsou potom na úrovni generovaných kategorií porovnány sociální vztahy nadaných a kontrolní skupiny ve shodách i rozdílech, a to včetně rozdílného naplnění jednotlivých kategorií. Tuto část považuji za nejkvalitnější část bakalářské práce.

Následuje další výzkumná část práce. V diskusi se autor pokusil porovnat rozumově a umělecky nadané adolescenty. Tato kapitola není příliš obsažná. Přesto se podařil některé momenty shodného, resp. rozdílného popisu sociálního chování zachytit.

Doporučuji, aby se autor v obhajobě vyrovnal s připomínkami oponentského posudku a vyjádřil se k dosavadním poznatkům o umělecky nadaných dětech. Vážím si jeho práce s respondenty, analýzy rozhovorů a popisu sociálních vztahů. Na druhou stranu vidím i značné nedostatky práce ve vymezení teoretických východisek a diskuse. Tomu se autor mohl vyhnout odlišným vymezením tématu práce a odkazem na odpovídající literaturu.

